

Duizend medewerkers in een kilo

Een mooie golfbaan waar je weinig onderhoud aan hoeft te doen. Wie wil dat niet? Het kan namelijk met Megrow wormen. Speciale gekweekte wormen dan wel te verstaan die haast geen hoopjes achterlaten. Prikken, verticuteren, dresen en kunstmest strooien is hierdoor minder nodig.

TEKST EN FOTO'S: PATRICK MEDEMA

Voor een optimale grasgroei is een goede bodemstructuur vereist. Om de structuur te verbeteren, zijn er vele mogelijkheden. Maar om een optimale bodemstructuur te krijgen, moet er in eerste instantie leven in de bodem zitten. Dit kan je krijgen door onder andere Megrow wormen. Wormen creëren namelijk een leefmilieu voor allerlei micro-organismen die samen voor een goede balans in de bodem zorgen. Hierdoor krijgen plagen en ziekten minder kans om toe te slaan. Wormen zijn de motor van het bodemleven. Maar ja, wormen laten normaal hoopjes achter en dit wil je niet op de golfbaan. Vroeger werden zelfs wormen bestreden. Nu is er iets anders. De firma Megrow in Almkerk kweekt speciale wormen die niet verticaal door de grond gaan, maar meer horizontaal. Golfbaan De Golfhorst in America zette deze Megrow wormen vorig jaar uit op de driving-range en... met succes. Dit jaar zijn alle tees 'bewormd'.

Soorten

"Wormen eten schimmels", zegt Arwin Verschoor die de Megrow wormen uitzet op de Golfhorst. Wormen zetten organische stof om en halen schimmels eruit om van te leven. Tevens vermengen ze de organische stof met de grond. Het slijm dat de wormen achterlaten, zorgt er voor dat de voedingsstoffen makkelijker

Het uitzetten van de wormen gebeurt in hopen. Daarna de beregening even aan en de wormen zakken snel de bodem in.

opneembaar worden voor micro-organismen waardoor de bodem verbetert. Vervilting duidt op een niet evenwichtig bodemleven. Er zijn ruim 1.800 soorten regenwormen. De kleinste zijn ruim een centimeter en de grootste 275 cm. In Nederland leven dertig soorten. De bekendste zijn dauwworm, mestpier of compostworm en de *Dendrobaena* soorten die voor de hengelsport worden gekweekt. Vanuit deze laatste is de Megrow worm gekweekt. Deze gaan 20 tot 30 cm diep en voornamelijk horizontaal door de grond. "Dat ze geen hoopjes achterlaten is onzin, maar de hoopjes zijn veel kleiner, minder vet en vallen dus eerder uit elkaar en zijn minder in aantal", verduidelijkt Arwin. De Megrow komt ook boven de grond, maar dan voornamelijk om te paren.

Dosering

Een Megrow worm weegt ongeveer 1 gram. Op golfbanen is het advies om 10 tot 15 g/m² uit te zetten. Een kilo

Megrow wormen kost 32,50 euro wat dus genoeg is voor ongeveer 100 m². In een kilo zitten dus 1.000 wormen van ongeveer 22 weken oud. Deze gaan eieren leggen, ca. 15 stuks per stel, in 1,5 jaar tijd en gaan dan dood. De populatie is dus in 1,5 jaar tijd 15 keer zo groot geworden. Een vrouwtje-mannetje zoeken is niet aan de orde. Als er maar twee zijn, want wormen zijn tweezijdig. De wormen houden van vocht. Vooral als je last hebt van plassen na regen, kan je het resultaat snel merken. Ze trekken naar zulke plaatsen en verbeteren daar de bodemstructuur. Je kunt wel gewoon de normale chemische middelen gebruiken. Echter een worm is gevoelig voor zout en stikstof. Dus oppassen met de kunstmestgift. Beter is het om regelmatig kleine hoeveelheden te strooien, wat ook beter is voor de grasgroei. Overigens kan de kunstmestgift naar beneden. Op de golfbaan in Almkerk, Golfpark Almkreek, strooien ze nu een kwart en op De Golfhorst in America de helft dan voor de toepassing van Megrow wormen. Kunstmest is bijvoeding geworden.

Voeden

Het uitzetten van de wormen gebeurt in hoopjes met kokospulp. Daarna de beregening erop en de wormen verdwijnen snel de grond in. Je ziet de hopen zakken in een paar minuten. Om de wormen te laten overleven, moet er wel voldoende organische stof zijn en niet te vergeten vocht en een beetje vilt. Een te schrale bodem is dodelijk. De Megrow wormen voeden kan ook en is eigenlijk ook wel nodig. Zo houd je ze tevens op de plek waar je ze wilt. Dit kan door het middel

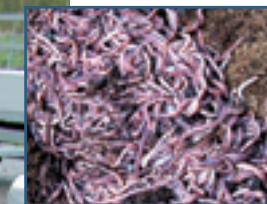
Han Groothuizen, eigenaar en tevens hoofdgreenkeeper van De Golfhorst in America, deed vorig jaar een proef met de Megrow wormen op de schrale driving-range. "We zien dat het gras beter groeit, regenwater verdwijnt sneller in de bodem en plasjes zijn sneller weg dan voorheen. En grondhoopjes zie je haast niet. Ook strooien we minder kunstmest: nu 50 in plaats van 100 kg/ha. De bodemstructuur is dus beter geworden, wat we haast niet voor elkaar kregen met machines. Maar ja wormen prikken dan ook het hele jaar door en machines maar eenmalig. Dit jaar zetten we de wormen op de tees uit en als dat slaagt, gaan we ze ook op de greens uitzetten. De investering is het waard."

MBBV (Micro biologische Bodem Verbeteraar) te spuiten. Dit bacteriepreparaat wordt ook gebruikt voor de wormenkeuk. Hierdoor kan de worm organische stof en vilt beter omzetten. MBBV kost ca. 5 euro per liter waarmee je ongeveer

500 m² kunt behandelen. Alhoewel het beluchten met Megrow wormen nog in de kinderschoenen staat, lijkt er geen nadeel aan te kleven. Of mollen moeten roet in het eten gooien. •

Arwin Verschoor van Verschoor Groen en Recreatie uit Almkerk en tevens greenkeeper toont het verschil tussen de vier soorten wormen.

Megrow wormen: 5 tot 8 cm, gaan horizontaal door de grond tot 30 cm diep.

Dendrobaena wormen: 5 tot 8 cm, originele viswormen.

Dauwwormen: 9 tot 30 cm, gaan verticaal tot 120 cm diep door de grond en trekken organische stof van de toplaag naar beneden.

Compostwormen: 3 tot 13 cm, echte mengers.